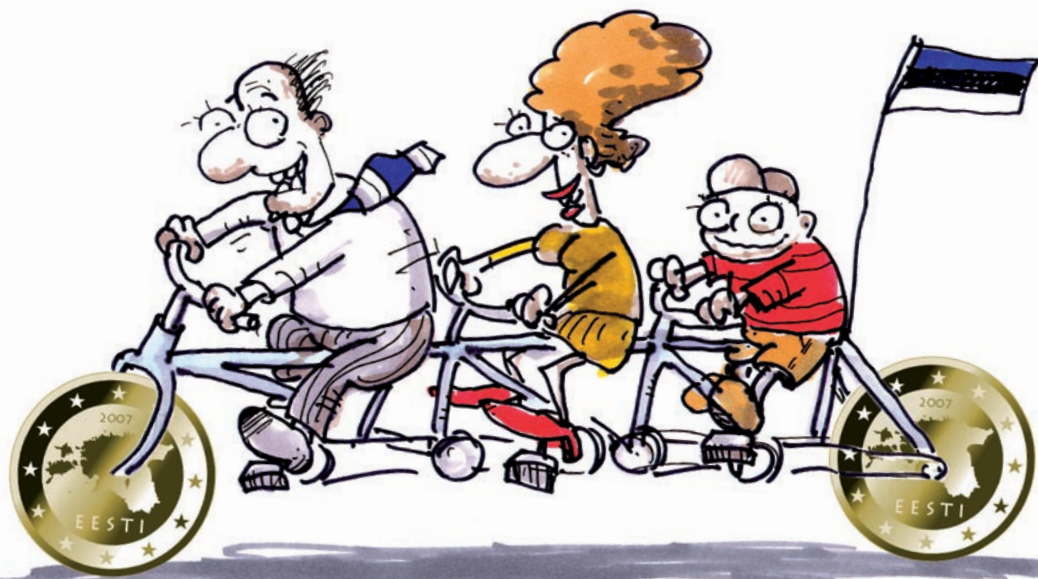

Tere eur

**Tahad teada,
kuidas euro Eestisse tuleb?**

© Eesti Vabariigi Rahandusministeerium, 2006.
Välja antud Euroopa Komisjoni toetusel.
Vastutav väljaandja EV Rahandusministeerium.

Tere!

Tere võib öelda mitut moodi. Mõni tere on soe ja tuleb otse südamest, mõni on jahe ja asjalik, mõni hoopis külm, justkui vastu tahtmist öeldud. Milline tere parasjagu on, sõltub sellest, kellele me tere ütleme.

Õige pea tuleb meil kõigil tervitada eurot. 2003. aasta sügisel otsustasime referendumil ühineda Euroopa Liiduga. See otsus tähendas, et soovime saada osa kõigist neist hüvedest, mida täna kasutavad enam kui 305 miljonit inimest 12 riigis, kus euro käibel on.

Oleme euro tulekut kaua oodanud ja selle kohtumise nimel pingutanud. Ometi tekitab iga esimene kohtumine pisut kõhedust. Milliseks meie tutvus kujuneb? Kuidas me omavahel läbi saama hakkame? Kas euro on ikka sama hea ja kindel nagu kroon?

Täna on need küsimused üsna loomulikud – teame ju eurost veel üsna vähe. Mida paremini uut tuttavat tundma õpime, mida rohkem temast teame, seda vähem on kõhklusid ja seda kindlamalt end tunneme.

See väike voldik ongi selleks, et saaksid euroga tuttavaks. Nende kaante vahelt leiad vastused euroga seotud küsimustele. Saad teada, milline euro välja näeb, kuidas ta täpselt Eestisse tuleb ja millist kasu tema tulek meile toob.

Ja kui ükskord jõuab kätte päev, mil euro kohale jõuab, võime teda tervitada nagu vana tuttavat. Öelda nagu heale sõbrale, soojalt ja siiralt: “Tere tulemast! Tere, euro!”

Sisukord

ÜHISRAHA EURO

Kuidas euro Eestisse tuleb?	6
Ühisraha euro	8
Millistes riikides kehtib euro?	12
Kuidas sündis Eesti euromünt?	14

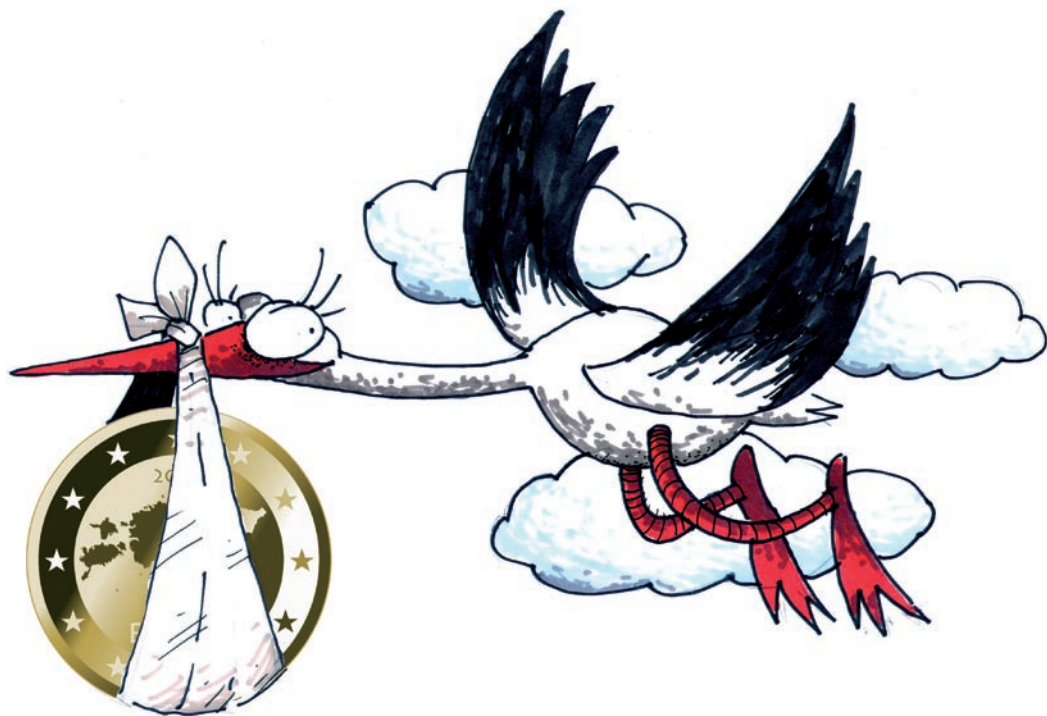
KROONID EURODEKS

Kuidas kroonid eurodeks muutuvad?	16
Mis kursiga vahetatakse kroonid eurodeks?	18
Kuidas arvestatakse kroonihinnad eurodesse?	20
Kas euro tulekuga muutuvad hinnad?	22
Miks on eurole üleminek kasulik?	24

MILLAL EURO TULEB?

Millal võtab Eesti kasutusele euro?	26
Mis on Euroopa majandus- ja rahaliit?	28
Millised on tingimused euro kasutuselevõtmiseks?	30
Kas Eesti vastab üleminekutingimustele?	32
Kes otsustab, kas Eesti on euroks valmis?	34

Kuidas euro Eestisse tuleb?

- Eestis võetakse euro kasutusele esimesel võimalusel, kui on täidetud vastavad nõuded.
- Tinglikult on Eesti olnud rahaliidus juba ligi 14 aastat. 1992. aastal seoti krooni kurss Saksa margaga, 1999. aastal fikseeris Eesti Pank Eesti krooni ja euro vahetuskursi.
- Eeldatavasti vahetatakse kroonid eurodeks Eesti Panga ametliku kursiga 15, 6466.
- Üleminekupäeval – €-päeval – vahetatakse pangakontodel olevad kroonihoiused automaatselt eurodeks.
- Kuu aega enne ja kuus kuud pärast €-päeva vahetavad kõik pangakontorid kroone eurodeks Eesti Panga ametliku kursiga ja ilma teenustasuta. Osades pangakontorites saab kroone tasuta eurodeks vahetada terve aasta jooksul. Eesti Pank vahetab kroone eurodeks piiramatus koguses tähtajatult ja ilma teenustasuta.
- Kahe nädala jooksul on kroon ja euro sularahana paralleelselt käibel ning kehtivad võrdväärsete maksevahenditena.
- Krooni sularaha kogutakse käibelt ja euro sularaha lastakse ringlusesse sujuvalt pangakontorites, kauplustes ja teenindusasutustes.
- Kaardimaksud muutuvad europõhiseks alates €-päevast, sularaha-automaatides asendatakse kroonid eurodega 48 tunni jooksul.
- Mõned kuud enne ja pärast €-päeva näitavad kauplused hindu nii kroonides kui eurodes.
- Tarbijakaitseamet jälgib tähelepanelikult hindade muutusi enne ja pärast eurole üleminekut.
- Maksud ja toetused ümardatakse eurole üleminekul reeglina inimestele soodsamas suunas.

Portugali müntidel kujutatakse Portugali kindlusi ja vappe, mida ümbritsevad Euroopa Liidu tähed. Müntide keskel kujutatakse Portugali kuninglikku pitsatit 1144. aastast.

Ühisraha euro

Alates 1. jaanuarist 2002 kehtivad 12 Euroopa Liidu riigis ühesugused euro rahatähed. Euro pangatähtedel on kujutatud Euroopa arhitektuuri erinevaid ajastuid.

Kõigi müntide üks külg on ühesugune, kuid teine külg on igas riigis erinev ja kannab rahvuslikke motiive. Vaatamata erinevale rahvuslikule küljele kehtivad kõik mündid maksevahendina kogu euroalal.

Euro rahatähed on väärtuses 5, 10, 20, 50, 100, 200 ja 500 eurot.

Euro mündid on väärtuses 1, 2, 5, 10, 20, 50 senti ning 1 ja 2 eurot.

Vesimärk

Pangatähte vastu valgust hoides ilmub nähtavale rahatähe motiivi ja nimiväärtusega kujutis.

Turvaniit

Pangatähte vastu valgust hoides ilmub nähtavale pangatähte läbiv tume riba.

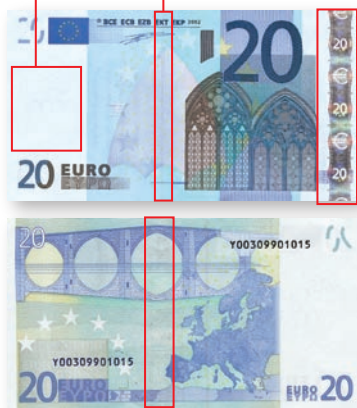
Hologrammriba

Pangatähte kallutades ilmuvad sõltuvalt kaldenurgast vikerkaarevärvilisel taustal nähtavale rahatähe nimiväärtus ja euro sümbol.

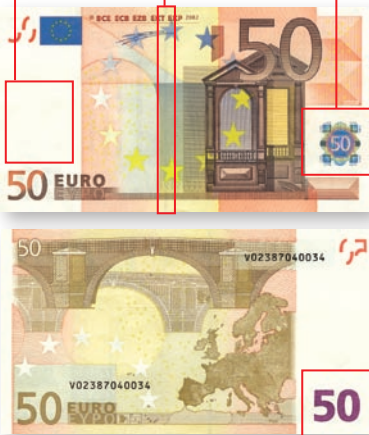
Hologramm-märk

Pangatähte kallutades ilmuvad sõltuvalt kaldenurgast nähtavale nimiväärtus ning akna või ukse kujutis.

Turvaelemendid:
5-, 10- ja 20-eurosel pangatähel

50-, 100- ja 200-eurosel pangatähel

Kuldne riba

Pangatähte kallutades ilmub selle tagaküljel nähtavale kuldne riba, millel on kujutatud rahatähe nimiväärtus ja euro sümbol.

Muutuva värviga nimiväärtus

Pangatähte kallutades on näha, kuidas pangatähe tagaküljel muutub nimiväärtuse trükkivärv lillast oliivroheliseks või pruuniks.

5 euro:
klassistslik arhitektuur

hall, 120x62 mm

10 euro:
romaani arhitektuur

punane, 127x67 mm

20 euro:
gooti arhitektuur

sinine, 133x72 mm

50 euro:
renessansi arhitektuur

oranž, 140x77 mm

100 euro:
barokk ja rokokoo
arhitektuur

roheline, 147x82 mm

200 euro:
raud- ja klaas-
arhitektuur

kollakaspruun,
153x82 mm

500 euro:
XX saj moderne
arhitektuur

lilla, 160x82 mm

MÜNTIDE ÜHISKÜLJED

2 eurot

1 euro

50 senti

20 senti

10 senti

5 senti

2 senti

1 senti

MÜNTIDE RAHVUSKÜLJED

Austria

Belgia

Hispaania

Holland

Iirimaa

Itaalia

2 eurot

1 euro

50 senti

20 senti

10 senti

5 senti

2 senti

1 senti

Kreeka

Luksemburg

Portugal

Prantsusmaa

Saksamaa

Soome

Monaco

San Marino

Vatikan

2 eurot

1 euro

50 senti

20 senti

10 senti

5 senti

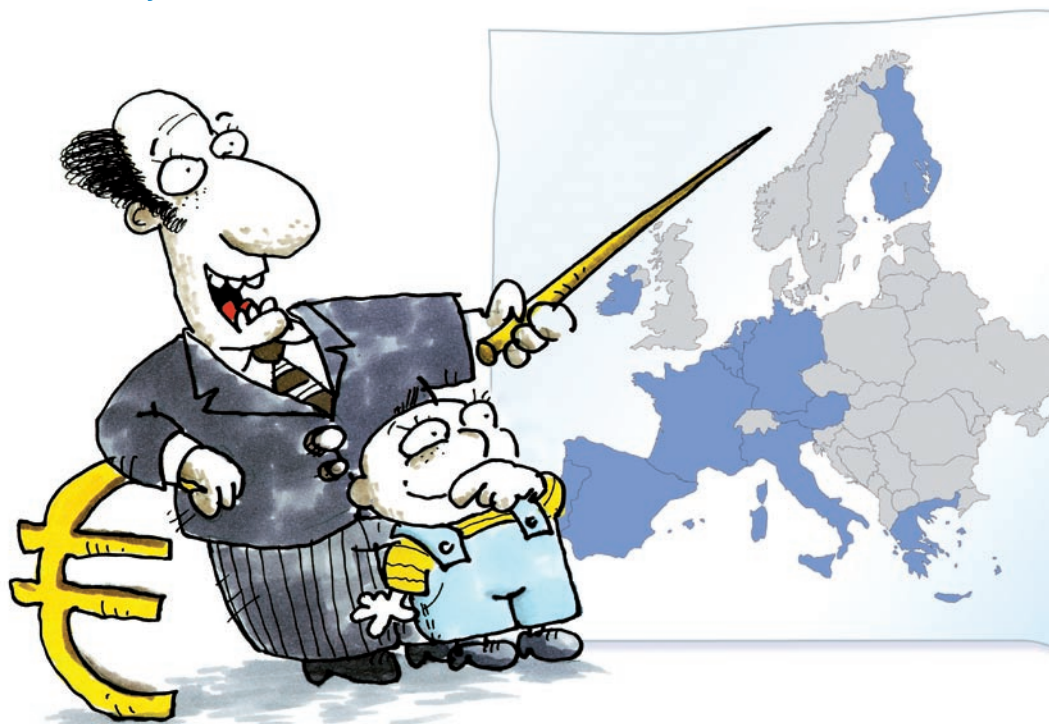
2 senti

1 sent

Millistes riikides kehtib euro?

“Euroopa ühisraha on Eestis kehtinud varemgi – 11. sajandil oli selleks denaar, 16.–18. sajandil taaler. Kuid alles nüüd võib ka Eesti kontuuriga münt jõuda igasse maailma nurka.”

Ivar Leimus
rahaajaloolane

Euro tuli kontorahana kasutusse 1. jaanuaril 1999. Algselt üheteistkümnes Euroopa Liidu riigis, hiljem liitus Kreeka.

Alates 1. jaanuarist 2002 on käibel ka euro sularaha. **Euro on seaduslik maksevahend kaheteistkümnes Euroopa Liidu liikmesriigis.**

Lisaks kehtib euro veel neljas mitteliitunud Euroopa riigis ja Balkani poolsaare kahel territooriumil, samuti euroala liikmesriikidega seotud territooriumitel ja saartel.

RIIGID, KUS KEHTIB EURO

Euroopa Liidu liikmesriigid:

Belgia, Saksamaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Holland, Austria, Portugal ja Soome.

Riigid, kus kasutatakse eurot ametliku kokkuleppe alusel Euroopa Ühendusega:

Monaco, San Marino ja Vatikan.

Riigid või territooriumid, kus kasutatakse eurot ametliku kokkuleppeta:

Andorra, Kosovo, Serbia ja Montenegro.

Ülemeredepartemangud, -territooriumid ja -saared, mis kuuluvad euroala riikidele või on nendega seotud:

Guadeloupe, Guajaana, Martinique, Mayotte, Réunion, Saint-Pierre ja Miquelon ning Prantsuse Antarktilised ja Lõunaalad.

Belgia mündil on kuningas Albert II, ümbritsetuna 12 Euroopa tähest.

Kuidas sündis Eesti euromünt?

“Euroopas on vähe maid, mille siluett moodustaks nii meeldejäáva ja atraktiivse kujundi nagu seda on meie kodumaal. Selline kujund jääb kergesti meelde ning ei vaja mitte mingeid täiendavaid kommentaare.”

Lembit Lõhmus

Eesti euromündi kujunduse autor

Eesti Pank korraldas meie euromündile rahvusliku külje kujunduse leidmiseks konkursi. 18. juunil 2004 välja kuulutatud kujunduskonkursile laekus 134 tööd, millest ekspertide žürii valis välja kümme paremat.

Kümne kavandi seast valisid kõige sobivama mündikujunduse Eesti inimesed ise. Telefonihääletus toimus 4.–11. detsembrini 2004 ja kokku anti 45 453 häälet. Enim hääli, 12 482, kogus Lembit Lõhmuse võistlustöö, millel on kujutatud Eesti kontuur ja sõna “Eesti”.

Nagu kõik rahvuslikud euromündid, kehtib ka Eesti euromünt kogu euroalal.

Miks muutub euromüntide ühiskülg?

Euromüntide ühisküljel on kavandatud väike muudatus. Kui praeguste euromüntide ühisküljel on kujutatud vaid 15 liikmesriiki, siis uutel müntidel kogu Euroopa kaarti.

Eesti võtab uue kujundusega mündid kasutusele kohe, teistes Euroopa riikides toimub üleminek uuele kujundusele järk-järgult. Uuendus ei puuduta 1-, 2- ja 5-sendiseid münte, kuna neil on Euroopa asemel kujutatud maakera. Nii vana kui uue kujundusega mündid kehtivad võrdväärsena kogu euroalal.

Kuidas kroonid eurodeks muutuvad?

“Kui hoiad raha pangakontol ja maksad pangakaardiga, muutuvad kroonid eurodeks märkamatult.”

Katrin Taliärm
Pangaliidu juhataja

Päeva, mil Eestis hakkab krooni asemel ametlikult kehtima euro, nimetatakse €-päevaks.

Ehkki me räägime konkreetsest päevast, €-päevast, mil euro Eestis ametlikult krooni asendab, toimub üleminek eurole sujuvalt.

Kroonid kaovad ja eurod tulevad Sinu taskusse igapäevaseid toimetusi tehes: pangakontoris arveid makstes, sularahaautomaadist raha võttes ja kauplustes sisseoste tehes. Sina maksad kroonidega, tagasi saad aga juba eurod.

Alates €-päevast on kahe nädala jooksul euro ja kroon sularahas võrdväärsed maksevahendid.

Kauplustes saab maksta nii eurodes kui kroonides, vahetusraha antakse üldjuhul tagasi eurodes. Pärast kahe nädala möödumist poes enam kroonidega maksta ei saa – siis on Eestis ainus seaduslik maksevahend euro.

Sinu pangakontol olevad kroonid muutuvad €-päeval automaatselt eurodeks, siin mingit üleminekuperioodi ei ole. Samuti toimuvad kõik pangatehingud alates €-päevast eurodes. Laenulepingud ja lepingus määratud intressimäärad eurole üleminekul ei muutu.

Kui sularahaga ostude eest tasudes saad kahe nädala jooksul valida, kas maksta eurode või kroonidega, siis pangakaardiga makstes toimub tehing igal juhul eurodes.

Kõigi pankade sularahaautomaatides asendatakse kroonid eurodega võimalikult kiiresti, hiljemalt 48 tunni jooksul.

Kreeka mündil kujutatud öökull pärineb Antiik-Ateena 4-drahmiselt mündilt 5. sajandist eKr.

Mis kursiga vahetatakse kroonid eurodeks?

“Neliteist aastat muutumatuna püsinud Eesti krooni kurss ja Eesti majandusedu loovad kindlustunde, et üleminek eurole toimub sama kursiga.”

Andres Sutt
Eesti Panga asepresident

Eesti Panga ametliku kursi järgi võrdub 1 euro 15,6466 krooniga. Eeldatavasti vahetatakse Sinu kroonid eurodeks just selle sama Eesti Panga ametliku keskkursiga.

1992. aastal, kui Eestis võeti kasutusele kroon, seoti krooni kurss Saksa margaga. 1999. aastal fikseeris Eesti Pank Eesti krooni ja euro vahetuskursi, mis on kehtinud tänaseni. Seega on Eesti tinglikult olnud Euroopa rahaliidus juba ligi 14 aastat.

Eurole üleminek on tehtud võimalikult mugavaks ja raha vahetamiseks on piisavalt aega.

Kuu aega enne ja kuus kuud pärast üleminekupäeva vahetavad kõik pangakontorid kroone eurodeks Eesti Panga kursiga ja ilma teenustasuta.

Osades pangakontorites saab kroone tasuta eurodeks vahetada koguni terve aasta jooksul. Kui Sa ka aastaga ei jõua kõiki oma kroone eurodeks vahetada, siis muretsemiseks pole põhjust. Eesti Pangas saad seda teha ka kasvõi 10 aasta pärast.

Eesti Pank vahetab kroone eurodeks keskkursiga ja teenustasuta tähtajatult.

Hispaania müntidel kujutatakse kuningas Juan Carlos I de Borbón y Borbón'i portreed.

Kuidas arvestatakse kroonihinnad eurodesse?

Mõned kuud enne ja pärast eurole üleminekut peavad kaupmehed näitama hindu nii Eesti kroonides kui eurodes.

Nii on Sul võimalus hindu võrrelda ning euroga harjuda. Paljud kauplused esitavad hindu nii kroonides kui ka eurodes juba praegu.

Eesti Panga ametliku kursi järgi on 1 euro võrdne 15,6466 krooniga.

Hindade ümberarvestamisel eurodesse jagatakse kroonihinnad Eesti Panga kursiga. Tulemus ümardatakse 1 eurosendi täpsusega.

Ümardamine toimub kolmanda koha järgi pärast koma. Kui kolmas koht pärast koma on 5 või suurem, ümardatakse hind eurodes ülespoole. Kui kolmas koht pärast koma on 4 või väiksem, ümardatakse hind eurodes allapoole.

Näiteks

Kilo Eesti juustu maksab täna 76 krooni ja 70 senti.

Eurohinna leidmiseks tuleb esmalt teha jagamistehe.

$76,70 : 15,6466 = 4,902023442792683394475477100$ eurot.

Saadud summa tuleb ümardada 1 eurosendi täpsuseks.

Ümardamisel tuleb jälgida kolmandat kohta pärast koma, mis on 2.

Kui kolmas koht pärast koma on 4 või väiksem, ümardatakse allapoole.

Ümardamine 1 sendi täpsuseni oleks 4,90 eurot.

Seega, kilo Eesti juustu maksab 4,90 eurot.

Saksamaa müntidel kujutatakse Saksamaa suveräänsuse traditsioonilist sümbolit kotkast, ümbritsetuna 12 Euroopa tähest. 2-eurose münti serval on tekst: EINIGKEIT UND RECHT UND FREIHEIT (eesti k ühtsus, õiglus ja vabadus) ning kotka embleem.

Kas euro tulekuga muutuvad hinnad?

Euro kasutusele võtnud riikide kogemusel on eurole ülemineku mõjud jäänud lühiajaliseks ning 0,1–0,3 protsendipunkti vahemikku. Euro tulek isenesest märkimisväärset hinnatõusu kaasa ei too.

Euro kasutuselevõtmine tõi mõistlikuma majandus- ja eelarvepoliitika rakendamise tagajärjel kaasa senisest madalama inflatsioonini. Kui 1970ndatel aastatel oli praeguse euroala 12 liikmesriigi keskmine inflatsioon 9,5% aastas, 1980ndatel 6,2% ja 1990ndatel 2,5% aastas, siis euro sularaha kasutuselevõtu järel (aastatel 2002-2005) on keskmine aastane inflatsioon olnud vaid 2,2%. Seega on täiendav ühekordne inflatsioon 0,1-0,3% väga väike hind selle eest, et euroala liikmesriigid on saanud püsivalt tunduvalt madalama inflatsioonini.

Euro tulek ei too kaasa üldist hinnatõusu, üksikute kaupade hinnatõus on siiski võimalik. Restoranis, juuksuris või ööklubis kaubeldakse reeglina ümmarguste hindadega, kuna nii on mugavam arveldada. Suure tõenäosusega püüavad kaupmehed ka eurohindu ümardada.

Näiteks, kui täna maksab kann õlut pubis 30 krooni, siis on tõenäoline, et tulevikus hakkab sama kruus maksma 2 eurot, kuigi kursi järgi tuleks hinnaks 1,92 eurot.

Riiklike maksude ja toetuste summad ümardatakse reeglina inimestele soodsamas suunas.

Nii annab riik kaupmeestele eeskju, kuidas hindu kroonidest eurodeks arvestada. Riik teeb kõik, et eurole üleminekul ei toimuks hinnatõusu.

Tarbijakaitseamet korraldab juba 2004. aasta oktoobrist hinnavaatlusi kauplustes, teenindustevõtetes ja söögikohtades. Aastate jooksul kogutud andmed annavad hea ülevaate tavapäraest hinnamuutustest. See vähendab kaupmeeste võimalusi eurole ülemineku sildi all järsult hindu tõsta.

Kuus kuud enne ja kuus kuud pärast eurole üleminekut jälgitakse eriti hoolikalt, et kroonihindade eurodesse arvestamisel oleks kasutatud õiget kurssi.

Hinnavaatlusi teostavad vabatahtlikud tarbijaühendused, Tarbijakaitseamet ja Eesti Konjunktuuriinstituut.

Hinnavaatluste erilise tähelepanu all on igapäevased toidu- ja majapidamiskaubad ning teenused.

Klientidena saame me kõik ise kaupmeeste käitumist hindade ümardamisel mõjutada. Kui ikka hinnad on põhjendamatult tõusnud, siis tuleb kõrvalpoodi minna ja sundida kaupmehed klientide säilitamise huvides hinnatõstmisest loobuma.

Prantsusmaa müntidel on kunstnik Joaquim Jiminez'i joonistatud puu, mis sümboliseerib elu, järjepidevust ja kasvu. Puud ümbritseb kuusnurk ning riigi moto *Liberté, Egalité, Fraternité*.

Miks on eurole üleminek kasulik?

“Ka enne Euroopa Liidu referendumit oli kahtlejaid palju. Täna võib öelda, et me kõik alahindasime Euroopa Liidu mõju meie majandusele. Sama olukord on euroga. Arutleda tuleb mitte kohvitassi või õllekannu hinnast pärast euro tulekut, vaid sellest, missuguse toekata annab meie majandusele ja kui palju tõusevad palgad. Meie aastane sääst on vähemalt pool miljardit krooni aastas.”

Indrek Neivelt
Bank Saint Petersburg nõukogu esimees

Ühine raha on Eestile kasulik, sest meil on teiste liikmesriikidega tihedad majandussuhted.

Euroopa Liidu liikmesriikide osatähtsus Eesti ekspordis on üle 80%. 2004. aasta lõpus moodustasid Euroopa Liidu riikide investeeringud 85% Eestisse tehtud otseinvesteeringutest.

Kaob valuutarisk

Stabiilse euro kasutuselevõtt tõstab meie usaldusväärsust veelgi. Euro annab nii kodumaistele kui ka välisinvestoritele kindlustunde, et valitsus ei saa rahakursi muutes muuta nende investeeringuid vähem väärtuslikuks.

Eesti majandus muutub stabiilsemaks ja konkurentsi- võimelisemaks

Ühisraha lihtsustab ja elavdab oluliselt kaubavahetust liikmesriikide vahel. Eesti ettevõtete jaoks tähendab see paremaid konkurentsivõimalusi Euroopas.

Madalamad intressid

Juba täna on laenuintressid Eestis madalad, sest arvestatakse, et Eesti võtab peagi kasutusele usaldusväärse euro.

Vähenevad valuutavahetuskulud ettevõtetele ja turistidele

Euro kasutuselevõtt toob kaasa väiksemad tehingukulud, kuna väheneb valuutavahetuse vajadus. Teiste riikide kogemuste põhjal võib selline kokkuhoid ulatuda 0,2%ni sisemajanduse koguproduktist, mis Eesti puhul tähendaks ca 350 miljonit krooni.

Lihtsam on võrrelda hindu teiste rahaliidu riikidega

Euro kasutuselevõtt toob kaasa hindade parema võrreldavuse, mis omakorda soodustab konkurentsi ja aitab hoida hindu stabiilsetena.

lirimaa müntidel kujutatakse traditsioonilist liri sümbolit keldi harfi, mündi väljalaskeaastat ja sõna *Éire* (eesti k lirimaa).

Millal võtab Eesti kasutusele euro?

2003. aasta sügisel otsustas Eesti rahvas referendumi ühineda Euroopa Liiduga. See otsus tähendas ühtlasi toetust Eesti liitumisele euroalaga.

Eesti ühines Euroopa Liiduga 1. mail 2004 ning valitsus on seadnud eesmärgiks võtta euro kasutusele nii pea, kui suudame täita kõik selleks vajalikud tingimused.

Eurole ülemineku aeg on iga euroalaga liituda sooviva riigi osas hetkel veel lahtine. Sellegipoolest on ettevalmistusi euroalaga liitumiseks vaja teha juba täna, et tagada sujuv üleminek.

Leedu ja Sloveenia soovivad euroalaga liituda 2007. aastal. Läti, Malta ja Küpros soovivad liituda 2008. aastal, Slovakkia 2009. aastal. Ungari, Tšehhi, Poola ja Rootsi liitumine toimub tõenäoliselt alles järgmisel kümnendil. Suurbritannia ja Taani pole euroalaga liitumist otsustanud.

Miks me ei saa eurole üle minna juba täna?

28. juunil 2004 liitus Eesti vahetuskursimehhanismiga ERM2, mille eesmärgiks on toetada vahetuskursipoliitika stabiilsust Euroopas. Iga euroga liituda sooviv riik peab olema ERM2 liige vähemalt kaks aastat, alles seejärel tekib võimalus euro kasutusele võtta.

Selleks, et Eesti oleks esimeste uute liikmesriikide hulgas, kes ühisraha kasutusele võtavad, on tähtis konservatiivse majanduspoliitika jätkamine. Euroga ühinemiseks peab hindade tõus olema kontrolli all. Naftahindade suured kõikumised maailmaturul on seadnud meid selles osas raskesse olukorda.

Vaatamata naftahindade tõusule, tuleb meil kindlasti jätkata ettevalmistusi euro kasutuselevõtuks. Meie kõigi huvides on, et üleminekul ühisrahale ei saaks meile takistuseks nõrk kodune ettevalmistus.

Itaalia mündil kujutatakse Leonardo da Vinci kuulsat joonistust inimkeha ideaalsetest proportsioonidest. Algupärane joonistus on vaatamiseks väljas Akadeemia galeriis Veneetsias.

Mis on Euroopa majandus- ja rahaliit?

1992. aastal sõlmisid Euroopa Liidu liikmesriigid Maastrichti lepingu, millega pandi alus Euroopa ühisele majandus- ja rahaliidule. Liidul on kaks peamist eesmärki: kindlustada ühtlane ja stabiilne majanduskasv ning hoida hindade tõus kontrolli all.

Ühine raha ja intressimäärad peavad kindlustama, et hindade tõus oleks kõigis liikmesriikides võimalikult aeglane. See ei tähenda, et hinnad üldse ei muutuks, vaid et hinnad kõiguvad mõõdukates piirides ja nende liikumine on etteaimatav.

Alates ühisraha kasutuselevõtust 1999. aastal on Euroopa majandus olnud stabiilsem kui eelneval kolmel aastakümnel. Ühtne rahapoliitika on hoidnud hinnad stabiilsed, aastane hinnatõus on olnud 2% lähedal.

Stabiilne, madal ja kergesti ennustatav inflatsioonitase tagab kõige soodsamad tingimused pikaajaliseks majanduskasvuks. See võimaldab ettevõtetel ja inimestel lihtsamini oma rahaasju planeerida – kuhu ja kuidas vaba raha paigutada ning mida ja millal osta. Majanduskasv tõstab elanike elatustaset, loob suurema kindluse töökoha osas ning suurendab rahvuslikku rikkust.

Kuidas saab Eesti mõjutada rahaliidu otsuseid?

Tinglikult on Eesti olnud rahaliidus juba ligi 14 aastat. Kuna krooni ja euro kursor on jäigalt fikseeritud, siis on Eesti majandus juba täna Euroopa Keskpanga rahapoliitika mõjusfääris.

Euro kasutuselevõtmisel suureneb Eesti roll Euroopa Liidu majanduspoliitikas. Pärast euro kasutuselevõttu osaleb rahandusminister eurogrupi töös, kuhu kuuluvad vaid eurot kasutavate riikide esindajad.

Eesti Panga president osaleb siis euroala rahapoliitika kujundamisel, omades otsustusõigust Euroopa Keskpanga tähtsaima organi – nõukogu – tegevuses, ja seda sama suure hääleõigusega kui Saksamaa või Prantsusmaa keskpangad.

Luksemburgi müntidel kujutatakse Tema Kuningliku Kõrguse suurhertsog Henri portreed. Lisaks on müntidel väljalaskeaasta ja sõna “Luksemburg” luksemburgi keeles (*Lëtzebuerg*).

Millised on tingimused euro kasutuselevõtmiseks?

Euro kasutuselevõtmiseks peab Eesti vastama Euroopa Liidu Maastrichti lepingus määratud tingimustele. Nende tingimuste eesmärgiks on tagada tasakaalustatud majandusareng rahaliidus. Maastrichti kriteeriumid hindavad riigi rahanduse jätkusuutlikkust, hinnatasemete ühtlustumist ja vahetuskursi stabiilsust:

Riigi rahandus. Aastane valitsussektori eelarve puudujääk peab olema väiksem kui 3% sisemajanduse koguproduktist. Riigi valitsussektori võlg peab olema väiksem kui 60% sisemajanduse koguproduktist. Suurema võlakoormusega riikidel on samuti võimalus euro kasutuselevõtuks, kui nad tõestavad, et võlakoormus pidevalt väheneb.

Vahetuskurss. Riik peab vähemalt kaks aastat osalema ERM2s ja hoidma oma valuuta vahetuskursi euro suhtes stabiilsena.

Hinnastabiilsus. Riigi inflatsioonimäär tohib olla kuni 1,5 protsendipunkti kõrgem, kui on kolme kõige paremaid hinnastabiilsuse tulemusi saavutanud liikmesriigi keskmine.

Intressimäärad. Riigi pikaajaline intressimäär ei tohi ületada rohkem kui 2 protsendipunktiga kolme kõige paremaid hinnastabiilsuse tulemusi saavutanud liikmesriigi keskmist.

Riigi rahanduse kriteeriume peab liikmesriik täitma ka pärast rahaliitu astumist.

Millised nõuded on lisaks Maastrichti kriteeriumidele?

Lisaks Maastrichti kriteeriumidele võetakse euroalaga liituda sooviva riigi hindamisel arvesse ka turgude integratsiooni tulemusi, maksebilansi seisundit ja arengut ning tööjõu ühikukulude ja muude hinnaindeksite arenguid.

Ka peavad meie seadused olema kooskõlas Euroopa Liidu asutamislepingu ja Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirjaga.

Madalmaade müntidel kujutatakse kuninganna Beatrix'i portreed ja sõnu "Beatrix, Madalmaade kuninganna" hollandi keeles. 2-eurose münti serval on tekst: GOD * ZIJ * MET * ONS * (eesti k Jumal olgu meiega).

Kas Eesti vastab ülemineku- tingimustele?

- Valitsussektori koondeklarve on viimastel aastatel olnud ülejäägiga. Sellest tulenevalt on meie riigivõlg väike, alla 5% sisemajanduse koguproduktist.
- Eesti krooni kurss euro ja varem Saksa marga suhtes on olnud muutumatu ligi 14 aastat. Eesti ühines vahetuskursimehhanismiga ERM2 2004. aasta 28. juunil, säilitades valuutakomitee süsteemi ning võttes ühepoolse kohustuse hoida krooni kurss fikseerituna euro suhtes: 1 EUR = 15,6466 EEK. Eesti krooni kurss on olnud ERM2 perioodi jooksul muutumatu.
- Kiire majanduskasvu ja hinnatasemete ühtlustumise tõttu võib Eestil probleemseks osutada vaid hinnastabiilsuse kriteeriumi täitmine. Samas ei ohusta Euroopa Liidu keskmisest kõrgem majanduskasv, mis kiirendab muu hulgas hinnatasemete ühtlustumist, vahetuskurssi. 2005. aasta teisel poolel suurendas peamiselt naftahindade tõus inflatsiooni, kuid aasta lõpus hakkas inflatsioonitempo taas aeglustuma.
- Kuna Eesti valitsussektori võlg on väike ja puudub Eesti kroonides emitteeritud riiklik võlakiri, siis intressimäärade hindamiseks tuleb kasutada teisi meetodeid. Eesti erasektori krooniintresside tase on madal, valitsussektori võlg ja eelarve vähemalt tasakaalus, seetõttu on Euroopa Komisjon avaldanud arvamust, et Eestil ei tohiks olla probleeme intressimäära kriteeriumi täitmisega.

Kuna me ei tea täpselt, milline on hindamise hetkel inflatsioonikriteeriumi väärtus ja Eesti inflatsioonitase, siis ei saa me ka praegu kindlalt väita, kas me täidame kriteeriumi või mitte. Oma eurole ülemineku praktilistes ettevalmistustes eeldame peatset euroalaga liitumist.

Austria mündil on helilooja Wolfgang Amadeus Mozarti portree.

Kes otsustab, kas Eesti on euroks valmis?

Euroala liikmeks saamise otsustavad Euroopa Liidu Nõukogu liikmeteks olevad rahandus- ja majandusministrid, teiste hulgas ka Eesti rahandusminister.

Ettepaneku otsuseks teeb Euroopa Komisjon. Sellele lisatakse Euroopa Komisjoni ja Euroopa Keskpanka aruanded, Euroopa Parlamendi arvamus ning riigi- või valitsusjuhtide koosseisus kohtunud nõukogu (Euroopa Ülemkogu) arutelu tulemus.

Riigi seadused peavad vastama asutamislepingule ning Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirjale. Samuti peab riik täitma Maastrichti kriteeriumid. Kriteeriumidele vastavust hinnatakse kord kahe aasta jooksul või riigi enda taotlusel.

Kuidas otsustatakse euro vahetuskurs?

1999. aastast euroalasse kuuluva üheteistkümne riigi puhul määrati vahetuskursiks 31.12.1998 kehtinud viimane turukurs. Eesti vahetuskurs on Saksa marga ja euro suhtes olnud fikseeritud pea neliteist aastat. Seetõttu lähtuvadki nii Eesti Pank kui ka valitsus eeldusest, et Eesti liitub euroalaga seni kehtinud kursi 15,6466 alusel.

Ametlikult kinnitatakse vahetuskurs alles pärast seda, kui on otsustatud riik euroalasse vastu võtta. Liitumisprotseduur ei pruugi Eesti seisukohast tunduda loogiline, sest meie vahetuskurs on fikseeritud, aga on riike, kellel on ujuv vahetuskurs. Ujuva vahetuskursi korral ei saa kursi fikseerida enne, kui pole teada, kas riik täidab euro kasutuselevõtu kriteeriumid. Sellepärast otsustatakse kriteeriumide täitmine ja vahetuskurs just sellises järjekorras.

Soome mündil on Pertti Mäkineni loodud motiiv kahe lendava luigega. Motiiv pärineb Soome iseseisvuse 80. aastapäevale pühendatud meenemündi kavandikonkursile esitatud võistlustööst.

Kuidas euro Eestisse tuleb?

- Eestis võetakse euro kasutusele esimesel võimalusel, kui on täidetud vastavad nõuded.
- Kroonid vahetatakse eurodeks Eesti Panga ametliku kursiga 15,6466.
- Kahe nädala jooksul on kroon ja euro sularahana paralleelselt käibel.
- Kroonihoiused vahetatakse üleminekupäeval automaatselt eurodeks.
- Kuue kuu jooksul vahetavad kõik pangakontorid kroone eurodeks Eesti Panga kursiga ja teenustasuta. Osades pangakontorites saab kroone tasuta eurodeks vahetada terve aasta jooksul.

- Eesti Pank vahetab kroone eurodeks tähtajatult ja ilma teenustasuta.
- Kauplused näitavad mõned kuud enne ja pärast üleminekupäeva hindu nii kroonides kui eurodes.
- Tarbijakaitseamet jälgib hindade muutusi pärast eurole üleminekut.
- Maksud ja toetused ümardatakse eurole üleminekul reeglina inimestele soodsamas suunas.

Põhjaliku eurole üleminekuga seotud info leiad euroinfo veebilehelt euro.eesti.ee

Kõigile euroga seotud küsimustele saad vastuse tasuta euroinfo telefonilt 800 3330.

ISBN 92-79-00674-6

9 789279 006746

Rahandusministeerium

KC-72-05-532-ET-C